

רע"פ 2797/18 - עאטף טהה נגד הוועדה המחוזית לתכנון ובניה - מחוז מרכז

בית המשפט העליון

רע"פ 2797/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: עאטף טהה

נ ג ד

המשיבה: הוועדה המחוזית לתכנון ובניה - מחוז מרכז

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 13.2.2018, בעפ"א 41472-12-17, שניתן על ידי כב' השופט א' יעקב - שופט עמית

בשם המבקש: עו"ד עלא תלאווי

בשם המשיבה: עו"ד לילך שלום

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט העמית א' יעקב), בעפ"א 41472-12-17, מיום 13.2.2018. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על החלטתו של בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופטת נ' שטרנליכט), בבב"נ 22278-07-17, מיום 5.12.2017, אשר במסגרתה התקבלה בקשתה של המשיבה להארכת המועד לביצוע צו הריסה מנהלי שהוצא נגד המבקש.

2. ביום 11.6.2017, נחתם צו ההריסה מנהלי, שהוצא על ידי יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז, לפי סעיף 238א(ב) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה או החוק). צו זה התייחס לבניה שבוצעה במקרקעין הידועים כגוש 8874 חלקה 86 בכפר קאסם (להלן: המקרקעין), ללא היתר בניה כדין (להלן: צו ההריסה או הצו). עניינו של הצו ב"מבנה אסכורית בשטח של כ-1,500 מ"ר כולל רצפת בטון, יציקת בטון בשטח של כ-500 מ"ר בחזית המבנה" (להלן: המבנה). הצו הוצא כלפי המבנה ולא הופנה נגד אדם מסוים, ומועד ביצועו של הצו היה עד ליום 1.7.2017.

ראוי לציין, כי מאז הוצאת צו ההריסה המינהלי במקרה דנן, תוקן חוק התכנון והבניה, וההסדרים שעניינם הוצאה, המצאה, וביצוע של צו ההריסה מנהלי מעוגנים כיום בסעיפים 221, 222, ו-226(ב) לחוק, אשר נכנסו לתוקף במסגרת תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, התשע"ז-2017. בהחלטתי זו, אתייחס לטענות הצדדים לפי סעיפי חוק התכנון והבניה עובר לתיקון 116, מפאת העובדה שהצדדים שטחו את טענותיהם בכתב הבקשה ובתגובת המשיבה לפי סעיפים אלו.

3. ביום 18.6.2017, הגישה המשיבה בקשה להארכת תוקפו של צו ההריסה המינהלי לבית משפט השלום בפתח תקווה, וזאת לאור קשיי המשטרה לבצע את הצו בכפר קאסם, נוכח הרגישות והמתיחות המאפיינת את חג הרמדאן שחל באותם ימים. הבקשה נסרקה במערכת נט-המשפט רק ביום 11.7.2017, וזאת עקב תקלה של מזכירות בית משפט השלום. לאחר זאת, הורה בית משפט השלום למשיבה להגיש בקשה מתוקנת להארכת המועד של צו ההריסה המנהלי, אשר במסגרתה יופיעו פרטי המבקש, וביום 16.7.2017, הוגשה בקשה מתוקנת כאמור. ביום 18.7.2017, הורה בית משפט השלום למשיבה להעביר למבקש את הבקשה המתוקנת, לאלתר; ולמבקש להגיש את תגובתו לבקשה בתוך 10 ימים. ביום 26.7.2017, דחה בית משפט השלום את המועד לקבלת תגובתו של המבקש ליום 2.8.2017, אך המבקש לא הגיש תגובה כנדרש, כאשר עמדתו הוצגה לראשונה, באופן מפורט, בכתב סיכום טענותיו לבית משפט השלום.

4. ביום 5.12.2017, קיבל בית משפט השלום את בקשת המשיבה והאריך את תוקף צו ההריסה, בקובעו כי המועד לביצוע הצו יחל להימנות מאותו יום. בית משפט השלום דחה את טענת המבקש, כי לא ניתן לבקש הארכת מועד להדבקת צו ההריסה לפי תקנות התכנון והבניה (סדרי דין בבקשות לעניין צו הריסה מינהלי), התש"ע-2010 (להלן: תקנות התכנון והבניה או התקנות), עליהן נסמכה המשיבה בבקשתה. המבקש, טען בהקשר זה, כי התקנות מאפשרות הגשת בקשה להארכת מועד בשלושה מצבים בלבד: ביטול צו ההריסה; עיכוב ביצוע צו ההריסה; והארכת מועד לביצוע צו ההריסה. המבקש הוסיף וטען, כי ניתן להגיש בקשה להארכת מועד ביצוע רק ביחס לצו מנהלי שמועדו קבוע, ומשלא הודבק הצו במבנה המיועד להריסה, הצו "אינו בר ביצוע או שטרם נכנס לתוקף". בית משפט השלום קבע, בהסתמך על לשון החוק והפסיקה, כי "הדבקת הצו [צו ההריסה] על המקרקעין, מהווה חלק אינטגרלי מביצועו של הצו ולא חלק מהליך הוצאתו" של הצו. בית משפט השלום הבהיר, כי בניגוד לטענת המבקש, אין באי הדבקת הצו על המבנה כדי לומר שצו ההריסה המנהלי לא נכנס לתוקפו. סיכומם של דברים, בית משפט השלום הכריע, כי ניתן להגיש בקשה להארכת מועד ביצוע צו ההריסה מנהלי, אשר מתייחסת גם לשלב הדבקת הצו על המבנה.

בית משפט השלום לא מצא ממש בטענת המבקש, כי הגשת הבקשה להארכת מועד ביצוע צו ההריסה מטעם

המשיבה, נעשתה באיחור. בית משפט השלום קבע, בהקשר זה, כי הבקשה להארכת הצו הוגשה במועד האחרון שניתן היה להגישה, ביום 18.6.2017, וכי הבקשה נסרקה למערכת נט המשפט רק ביום 11.7.2017, בשל "עניינים טכניים בלבד". בשולי הדברים, ציין בית משפט השלום, כי אין בהארכת המועד לביצוע צו ההריסה המינהלי כדי לשלול ממי שנגדו הוצא הצו את האפשרות להעלות את טענותיו לגופם של דברים, ובכלל זה להגיש בקשה לביטול צו ההריסה, ו"בכך תושג תכלית 'ההתרעה המוקדמת' שבאה לידי ביטוי בדרישה להדבקת צו ההריסה במקרקעין פרק זמן מינימאלי עובר לביצועו".

5. על פסק דינו של בית המשפט השלום, הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, ובמסגרתו הוא שב וחזר על עיקרי טענותיו כפי שהועלו בבית משפט השלום. ביום 13.2.2018, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור בקובעו כי החלטת בית משפט השלום בדיון יסודה. בית המשפט המחוזי אימץ את קביעותיו של בית משפט השלום, לפיהן ניתן להגיש בקשה להארכת מועד להדבקת צו ההריסה, וכי הבקשה להאריך את המועד לביצוע הצו על ידי המשיבה לא הוגשה באיחור. אשר לטענת המבקש, כי דבר קיומו של צו ההריסה נודע לו "רק מעצם קבלת הבקשה להארכת מועד", סבר בית המשפט המחוזי כי "אין בכך כל רע". זאת, מאחר שהמבקש יכול היה להיערך לדיון ולהשמיע את טענותיו כפי שעשה, ולפיכך זכויות המבקש לא נפגעו.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

6. בבקשה שלפניי חוזר המבקש על עיקרי הטענות שהעלה בערעורו בפני בית המשפט המחוזי. לטענת המבקש, היה על בית משפט השלום לדחות על הסף את בקשת המשיבה להארכת מועד. זאת, מאחר שפעולת ההדבקה של צו ההריסה המנהלי אינה מהווה חלק אינטגרלי של הליך ביצועו של הצו, ולכן לתקנות, שעניינן דחיית המועד לביצוע צו ההריסה מנהלי, אין תחולה בנידון דידן. לגרסת המבקש, החלטת תקנות התכנון והבניה הרלוונטיות על פעולת ההדבקה, כפי שקבעו הערכאות הקודמות, "אינה מעוגנת בלשון החוק ואינה מקיימת את תכליתו". המבקש הפנה בהקשר זה לסעיף 268א(ו) לחוק ולעובדה כי "תקופת הביצוע" של הצו מתחילה כעבור 24 או 72 שעות ממועד ההדבקה. מכאן מסיק המבקש כי פעולת ההדבקה "אינה חלק מהליך ביצוע הצו אלא תנאי מקדמי, חיצוני ועצמאי, לביצועו". עוד טוען המבקש, כי נגרם לו עיוות דין לאור התנהלותה "הקלוקלת" של המשיבה, ובפרט משום שהמשיבה לא עשתה מאמצים, כך נטען, לאתר את המבקש עד להחלטת בית משפט השלום לצרף לצו ההריסה את פרטי המבקש, כשאז אותר הלה תוך זמן קצר. עוד מלין המבקש על מחדל נוסף של המשיבה, בכך שהיא לא צירפה את תגובתו לבקשתה לדחיית המועד, שהוגשה לבית משפט השלום.

7. בתגובה לבקשה לרשות הערעור, טוענת המשיבה, כי הבקשה אינה מעלה כל שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית כללית, ולשיטתה המבקש מלין על יישום פסיקה קיימת על עניינו הפרטי. אשר לטענת המבקש כי תגובתו לבקשה להארכת מועד צו ההריסה לא צורפה, טוענת המבקשת כי הבקשה הועברה ללא תגובתו, היות שבמעמד הגשת הבקשה לא הייתה זהותו של המבקש ידועה למשיבה. עוד נטען על ידי המשיבה, כי לפי סעיף 238 לחוק, צו הריסה מוצא כנגד מבנה, וככל שזהותו של האדם שביצע את הבניה הבלתי חוקית ידוע, הלה יצורף כמשיב לבקשה. מקום שבו זהות מבצע הבניה אינה ידועה, מוגשת הבקשה ללא תגובה והדבר עולה בקנה אחד עם תכלית החוק. עוד נטען, כי משהורה על כך בית משפט השלום, פעלה המשיבה לברר את זהותו של המבקש, וחרף שתי החלטות שניתנו בתאריכים 18.7.2017, ו-26.7.2017, במסגרתן ביקש בית משפט השלום את תגובת המבקש, לא העביר האחרון את עמדתו עד למועד הגשת הסיכומים לבית משפט השלום. המשיבה הזכירה, כי ההחלטה להאריך את מועד ביצוע הצו ניתנה לאחר שנשמעה עמדת המבקש, בדיון שהתקיים בבית משפט השלום ובמסגרת סיכומי הצדדים

שהוגשו בכתב. לפיכך, לשיטת המשיבה, יש לדחות את טענת המבקש לעיוות הדין.

המשיבה מבקשת לדחות את טענת המבקש כי שלב הדבקתו של צו הריסה אינו נכלל בהליך ביצועו של הצו. לשיטת המשיבה, קביעת הערכאות הקודמות לפיה הדבקת צו ההריסה הינה חלק בלתי נפרד מביצועו של הצו "ואינה תנאי מתנאי תקפות הצו", מבוססת על החוק והפסיקה החלים בעניין. המשיבה הפנתה לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, עפ"א (ב"ש) 28382-10-13 אלזיאדנה נ' מדינת ישראל הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה (12.11.2013), שם נקבע כי הדבקת צו ההריסה המנהלי "אינה נמנית, מטבע הדברים, על הדרישות המהותיות בדבר עצם תוקפו של צו ההריסה המנהלי", אשר מנויות בסעיפים 238א(א), (ב), ו-(ד) לחוק, וכי "אין לקבל את הטענה כי אי הדבקת צו הריסה מנהלי שהוצא ונחתם כדן, פוסלת את עצם תוקפו או פוגמת בו". עוד מוסיפה המשיבה וטוענת, כי בית משפט זה דחה בעבר "בקשות רשות ערעור על בקשות לדחיית מועד שאושרו על ידי בתי משפט קמא, וזאת עובר להדבקת הצווים".

דיון והכרעה

8. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 2054/18 רבאיעה נ' מדינת ישראל (12.03.2018); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017)). לאחר שבחנתי את הבקשה לרשות ערעור שלפניי על נספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור, ודי בכך על מנת לדחותה. עוד אציין, כי טענות המבקש כבר הועלו, רובן ככולן, בפני בית המשפט המחוזי, אשר התייחס אליהן בפסק דינו המנומק, ומשכך, נראה כי הבקשה מהווה ניסיון לערוך מעין "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון שאין להיעתר לו (רע"פ 1119/18 חסן נ' מדינת ישראל (9.5.2018); רע"פ 460/17 אבו הדואן נ' מדינת ישראל (20.03.2017)). מטעמים אלו, ניתן לדחות את הבקשה.

9. למעלה מן הצורך, אציין כי גם לגופו של עניין דין הבקשה להידחות. אין בידי לקבל את טענת המבקש, לפיה יש לבטל את החלטת בית משפט השלום, מפאת העובדה שהמשיבה הגישה את הבקשה להארכת מועד ביצוע צו ההריסה ללא תגובת המבקש, שזהותו לא הייתה ידועה באותו שלב. בצדק קבע בית המשפט המחוזי, כי המבקש עודכן לגבי קיומו של הצו ובקשת המשיבה להארכת המועד בעת שהובררה זהותו, והיה די זמן בידיו להיערך לדיון ולהשמיע את טענותיו. לפיכך, בדין קבע בית המשפט המחוזי כי לא נפגעו זכויותיו של המבקש במסגרת ההליך. ביתר שאת נאמרים הדברים, נוכח העובדה שהמבקש הגיב לראשונה לצו ולבקשת המשיבה להארכת המועד, רק כאשר הגיש את סיכומיו, וזאת חרף בקשת בית משפט השלום לקבל את תגובתו עובר לדיון בבקשה להארכת מועד הצו.

10. אשר לטענת המבקש, לפיה לא ניתן לבקש הארכת מועד להדבקת צו ההריסה המנהלי בהתאם לתקנות התכנון והבניה, מאחר שפעולת ההדבקה אינה נכללת במסגרת ביצוע צו ההריסה, הרי שדינה להידחות. מקובלת עליי קביעת הערכאות הקודמות, לפיה הדבקה של צו הריסה מנהלי על המקרקעין הרלוונטיים מהווה "חלק אינטגרלי מהליך ביצועו של הצו ולא מהליך הוצאתו"; וכי עובדת אי הדבקתו של צו ההריסה אינה משליכה על תוקפו של צו ההריסה עצמו. לפיכך, הנני סבור כי במסגרת בקשה להארכת מועד לביצוע צו הריסה מנהלי, ניתן לבקש גם הארכת המועד להדבקת הצו עצמו.

יפים לעניין זה, דברים שכתבתי ברע"פ 3319/15 שקיראת נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים (20.7.2015). שם, בדומה לענייננו, התעכב ביצועו של צו הריסה מינהלי, ובכלל זה הדבקתו של הצו כנדרש, וזאת לאור "טעמים מבצעיים הקשורים בין השאר ברצף האירועים הביטחוניים אשר פקדו את העיר ירושלים", באותה עת:

"הנני תמים דעים עם הערכאות הקודמות, כי הימנעות המשיב ממימוש צו ההריסה במועדו, נבעה מחמת נסיבות מיוחדות, עקב הרגישות הביטחונית בה נתונה העיר ירושלים בתקופה האחרונה. בהינתן נסיבות אלו, נחה דעתי כי לא דבק כל פגם בהתנהלותו של המשיב, ובוודאי שאין מדובר בפגם היורד לשורשו של עניין. לפיכך, בדין קבעו הערכאות הקודמות כי יש להאריך את תוקפו של צו ההריסה המינהלי." [הדגשות שלי - א.ש.]

11. לאור האמור לעיל, ומשלא מצאתי כי קיימת הצדקה להורות על עריכתו של דיון נוסף ב"גלגול שלישי", דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

ניתנה היום, ז' בתמוז התשע"ח (20.6.2018).

ש ו פ ט